

вул. Січових Стрільців, 73, 11 поверх, м. Київ, Україна, 04053
Тел/факс: (+38 044) 4862878, 4862841, 4862812, 4863070, 4862883
E-mail: info@auc.org.ua www.auc.org.ua

№ 5-627/21
від 17 Вересня 2021 року

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань освіти, науки
та інновацій
Бабаку С. В.**

Шановний Сергію Віталійовичу!

15 вересня 2021 року Урядом представлено та схвалено проект Державного бюджету України на 2022 рік. Асоціація міст України проаналізувала урядовий проект Закону України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» (реєстр. № 6000 від 15.09.2021) та надає пропозиції щодо забезпеченості повноважень органів місцевого самоврядування у сфері освіти.

Варто відзначити, що окремі висловлені у ході бюджетних консультацій пропозиції АМУ, що стосуються забезпечення потреб в освітній сфері, враховані в урядовому законопроекті. Так, у 2022 році на реалізацію реформи шкільного харчування та на пожежну безпеку передбачено нові відповідні субвенції. Разом з тим за підрахунками АМУ обсяг таких субвенцій має складати 5,5 млрд грн та 7 млрд грн відповідно.

Найбільше занепокоєння викликає обсяг освітньої субвенції, що у проекті держбюджету передбачений на рівні 108 млрд грн. Такий обсяг субвенції не зможе забезпечити існуючу на місцях потребу, зокрема не враховує фактичних потреб у видатках на наступні напрямки:

- зростання кількості контингенту учнів в порівнянні з 2021 роком (загальна кількість учнів зростає на 2%, при цьому кількість учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивних класах - на 34%);
- потребу у видатках на фінансування педагогічного патронажу (індивідуальне навчання за станом здоров'я);
- необхідність збільшення коефіцієнта приведення кількості ставок іншого педагогічного персоналу (крім учителів), для приведення розрахункової кількості ставок у відповідність до типових штатних нормативів закладів освіти (у тому числі кількість ставок вихователів

груп подовженого дня), що є особливо актуальним для міських громад, до яких доєднано сільські території.

За підрахунками АМУ для забезпечення оплати праці педагогів середньої освіти в повному обсязі, освітня субвенція має складати не менше 146 млрд грн.

За результатами аналізу Формульного розрахунку освітньої субвенції на 2022 рік АМУ виявила, що:

- зменшено кількість ставок для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти на майже 7 тис, при тому, що порівняно з минулим роком чисельність учнів зросла на майже на 100 тис.;
- для 766 громад підвищено розрахункову наповнюваність класів (РНК), при цьому 726 громад має фактичну наповнюваність класів значно меншу (різниця від 2 до майже 7 учнів);
- коефіцієнт індивідуального навчання – 0;
- коефіцієнти для іншого педагогічного персоналу застосовуються менші, ніж заявлено в розрахунках;
- не враховано постанову КМУ від 10 липня 2019 р. № 822 «Про оплату праці педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників закладів і установ освіти і науки» (далі - Постанова 822).

Це означає, що у 2022 році в обсягах освітньої субвенції знову:

- не враховано видатки на оплату праці педагогів, що здійснюють педагогічний патронаж для дітей, які за медичними показами навчаються вдома, як того вимагають нормативно-правові акти МОН;
- не вистачатиме коштів для оплати праці вихователів груп подовженого дня;
- не вистачатиме коштів на оплату праці тимчасово відсутніх вчителів (тих, що мають проходити обов'язкове щорічне підвищення кваліфікації);
- збільшення чисельності учнів у закладах загальної середньої освіти;
- не передбачено підвищення заробітної плати вчителям, відповідно до Постанови 822.

Звертаємо увагу, що розрахунок обсягу освітньої субвенції в проекті Державного бюджету на 2022 рік не відповідає діючій редакції постанови КМУ від 17 березня 2021 р. № 209 «Про внесення змін до формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами».

Також варто наголосити, що відповідно до статті 53 Конституції України держава має забезпечувати доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти,

різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам.

Затверджена у такому обсязі освітня субвенція – не відповідатиме потребам територіальних громад на оплату праці педагогічних працівників, що надають повну загальну середню освіту, і призведе заборгованості по заробітній платі вчителям, зменшення гарантованих державою надбавок, скорочення педпрацівників.

Враховуючи зазначене, звертаємося з вимогою збільшити обсяг видатків за бюджетною програмою 2211190 “Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам” до 146 млрд гривень.

У проекті Держбюджету, також, вдвічі менше порівняно з 2021 роком заплановано додаткової дотації на здійснення переданих з державного бюджету видатків на утримання закладів освіти та охорони здоров'я (в обсязі лише 2,95 млрд грн). Нагадуємо, що у 2018 році обсяг цієї дотації був 16,5 млрд грн. З огляду на зростання цін на природний газ для бюджетних установ більш ніж удвічі, зростає відповідно і потреба на утримання закладів освіти. Необхідно зазначити, що АМУ надавало пропозиції щодо передбачення не менше 20 млрд грн додаткової дотації на заклади освіти та охорони здоров'я. Вважаємо також за доцільне передбачати відповідний розподіл цієї дотації безпосередньо у держбюджеті, з метою усунення негативних наслідків суб'єктивного розподілу дотації облдержадміністраціями.

Звертаємо увагу на те, що у 2022 році не передбачено субвенції на боротьбу з COVID-19 для закладів загальної середньої освіти. Проте прогнози МОЗу щодо епідемічної небезпеки свідчать про високу ймовірність запровадження карантинних обмежень у роботі закладів освіти, що спричинить до незабезпеченості витрат місцевих бюджетів, пов'язаних з протиепідемічними заходами у закладах освіти (забезпечення засобами індивідуального захисту для працівників закладів освіти та засобів дезінфекції для закладів).

Також АМУ неодноразово звертала увагу на необхідність державної підтримки дошкільної та позашкільної освіти, які на разі фінансуються з місцевих бюджетів. Так, лише для відшкодування місцевим бюджетам коштів на підвищення заробітної плати педагогічним працівникам закладів дошкільної і позашкільної освіти, у зв'язку із набуттям чинності Постанови 822, потрібно не менше 14,4 млрд гривень. Зазначені витрати повинні фінансуватись за рахунок коштів держбюджету, оскільки відповідно до ст.142 Конституції України витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою.

Просимо з метою забезпечення фінансової спроможності місцевого самоврядування на здійснення повноважень у сфері освіти врахувати пропозиції Асоціації міст України до проекту Державного бюджету на 2022 рік, а саме передбачити:

- 7 млрд гривень субвенції на протипожежні заходи в закладах освіти;
- 5,5 млрд гривень субвенції на реалізацію реформи шкільного харчування;
- 20 млрд гривень додаткової дотації на заклади освіти та охорони здоров'я;
- 14,4 млрд грн на відшкодування місцевим бюджетам коштів на підвищення заробітної плати педагогічним працівникам закладів дошкільної і позашкільної освіти;
- 2,8 млрд грн субвенції на боротьбу з COVID-19 для закладів загальної середньої освіти;

Системно пов'язаний з проектом Держбюджету на 2022 рік законопроект про внесення змін до Бюджетного кодексу України (реєстр № 6062 від 15.09.2021). Просимо врахувати пропозиції АМУ щодо недопущення вилучення залишків освітньої субвенції, що передбачається змінами до статті 103² БКУ, оскільки вилучення залишків освітньої субвенції призведе до демотивації громад, які оптимізували мережу закладів освіти, та припинення оптимізації мережі закладів освіти в інших громадах.

Аналізуючи структуру залишків освітньої субвенції важливо розрізнити залишки, що накопичуються на рахунках обласних бюджетів, та ті, що мають органи місцевого самоврядування базового рівня. Якщо обласні бюджети накопичують близько 20% освітньої субвенції у себе на рахунках, то бюджети територіальних громад лише близько 6%. Необхідно відмітити що залишки освітньої субвенції використовуються засновниками для вирішення питань забезпечення безпечних, нешкідливих і комфортних умов навчання: на заходи з пожежної безпеки у закладах освіти, облаштування спортивних майданчиків, ремонт і утеплення дахів закладів освіти, ремонту навчальних кабінетів, придбання шкільних автобусів, тощо.

Утворення залишків освітньої субвенції у бюджетах територіальних громад зумовлене, зокрема:

- тим, що в кінці минулого року відбулось адміністративне об'єднання громад, і в поточному році з районного рівня перерозподілено майно та об'єкти, що не завжди є у задовільному стані і потребують капіталовкладень. Відповідно громадами накопичуються кошти для здійснення суттєвих по вартості робіт, наприклад, капітальних ремонтів;

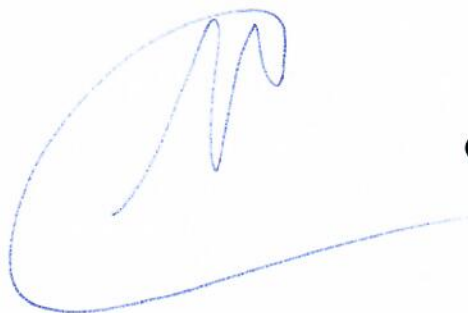
- у деяких громадах відбувалася реорганізація відділу освіти у юридичну особу, який спланує ефективне використання освітньої субвенції у серпні-грудні поточного року;
- помісячний розпис субвенції не враховує особливості нарахування та виплати відпускних педагогічним працівникам, а також канікулярного періоду (строки виплати зарплати припадають на 5, 7 числа місяця; перерахування субвенції на рахунки місцевих бюджетів здійснюється Казначейством двічі на місяць до 10 та до 25 числа);
- в окремих випадках через затягування процедур закупівель або тендерів, що не відбулись (не було зареєстровано жодного учасника), закупівлі оголошувалися двічі й більше разів.

Разом з тим АМУ вітає внесення змін до статті 89 БКУ в частині приведення у відповідність до норми освітнього законодавства щодо засновників ліцеїв, якими можуть бути міські, селищні і сільські ради. Про необхідність такої правки АМУ неодноразово наголошувала у зверненнях до Комітету та МОН.

Сподіваємось на Ваше розуміння і підтримку Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій місцевого самоврядування для забезпечення в повній мірі повноважень щодо створення якнайкращих умов для доступності та якості середньої освіти в кожній громаді.

З повагою

Виконавчий директор

О. В. Слобожан